

RAPPORT

Aanmeldingsnotitie m.e.r.- beoordeling Havezate Es

Klant: Gemeente Hardenberg

Referentie: BF9626T&PRP1806221055

Status: 2.0/Definitief

Datum: 12-6-2020

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX AMERSFOORT
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling Havezate Es

Ondertitel:
Referentie: BF9626T&PRP1806221055
Status: 2.0/Definitief
Datum: 12-6-2020
Projectnaam: Havezate Es
Projectnummer: BF9626
Auteur(s): Hugo Woesthuis

Opgesteld door: Martin Bos

Gecontroleerd door: Hugo Woesthuis

Datum/paraaf: 10-06-2020 / HW

Goedgekeurd door: Mark Huuskes

Datum/paraaf: 10-06-2020 / MH

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

Niets uit deze specificaties/drukwerk mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van HaskoningDHV Nederland B.V.; noch mogen zij zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor andere doeleinden dan waarvoor zij zijn vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor deze specificaties/drukwerk ten opzichte van anderen dan de personen door wie zij in opdracht is gegeven en zoals deze zijn vastgesteld in het kader van deze Opdracht. Het geïntegreerde QHSE-managementsysteem van HaskoningDHV Nederland B.V. is gecertificeerd volgens ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 en ISO 45001:2018.

Inhoud

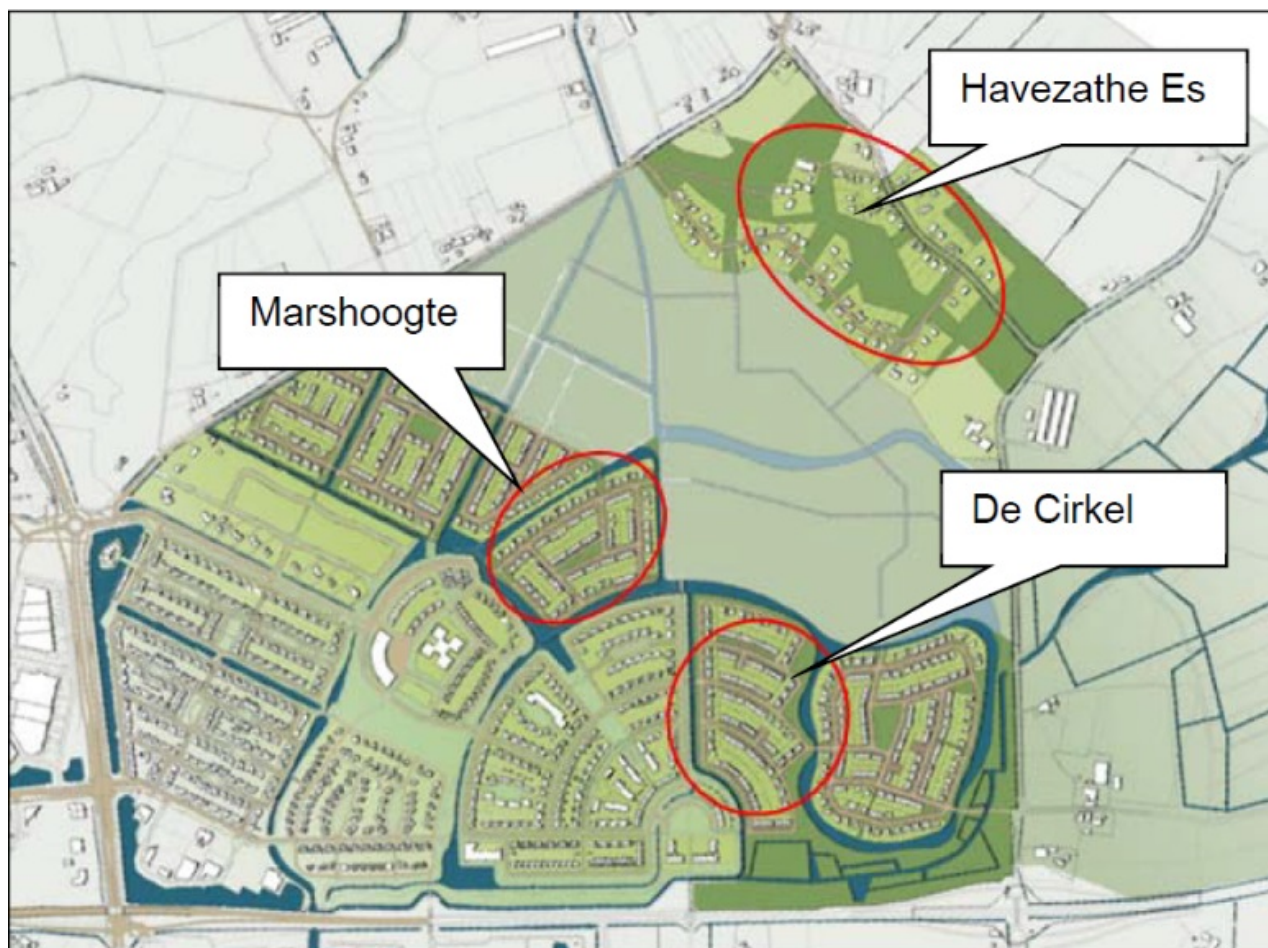
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Aanpak en leeswijzer	2
2	Regelgeving milieueffectrapportage	3
3	Het voornemen	4
3.1	Ligging van het plangebied	4
3.2	Huidig gebruik	5
3.3	Voorgenomen activiteit: het bestemmingsplan Havezate Es	5
4	Kenmerken van de potentiële effecten van Havezate Es	7
4.1	Cumulatie	7
4.2	Verkeer	7
4.3	Geluid	8
4.4	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	9
4.5	Bodemkwaliteit	9
4.6	Water	10
4.7	Natuur	10
4.8	Luchtkwaliteit	11
4.9	Geur en endotoxines	12
4.10	Externe Veiligheid	13
5	Inschatting noodzaak volledige m.e.r.-procedure	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In het kader van de gebiedsontwikkeling van Marslanden II in Hardenberg wordt een bestemmingsplan voor de woningbouw voor Havezate Es opgesteld. Vanwege mogelijke negatieve milieueffecten van deze ontwikkeling schrijft de Wet milieubeheer voor dat beoordeeld wordt of er een m.e.r.-procedure nodig is. Het voorliggende rapport geeft alle benodigde milieu-informatie voor de gemeente Hardenberg om die beoordeling te kunnen maken.

Havezate Es maakt onderdeel uit van de woningbouwlocatie Marslanden II (zie figuur 1-1). Andere recente deelontwikkelingen op deze locatie zijn 'Marshoogte' en 'de Cirkel'. In 2008 is voor de Marslanden II een structuurplan vastgesteld. Gekoppeld aan de structuurplan is destijds een plan-MER opgesteld.

Figuur 1-1 plangebied Marslanden II met deelgebieden

Deze m.e.r.-beoordeling ziet op het bestemmingsplan voor Havezate Es. Het doel van de m.e.r.-beoordeling is om te beschrijven wat de aard en omvang van de woningbouw is, wat de verwachte aard en omvang van de milieueffecten van de woningbouw zijn en of deze aanleiding kunnen geven tot het opstellen van een MER. Op grond van deze notitie kan het bevoegd gezag besluiten of zij voor het bestemmingsplan wel of niet een m.e.r.-procedure nodig acht.

1.2 Aanpak en leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt nader toegelicht waarom voor Havezate Es een m.e.r.-beoordeling moet worden uitgevoerd. In hoofdstuk 3 wordt de 'voorgenomen activiteit' beschreven. Voorafgaand daaraan worden de ligging en het huidige gebruik van het plangebied beschreven. Hoofdstuk 4 doet verslag van de uitgevoerde m.e.r.-beoordeling. Bij een dergelijke beoordeling wordt nagegaan of de voorgenomen activiteit mogelijk dusdanig belangrijke milieugevolgen heeft dat een milieueffectrapport moet worden gemaakt. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de criteria die in bijlage III van de EU-richtlijn 2014/52/EU1 (hierna m.e.r.-richtlijn) worden genoemd. Deze criteria betreffen 1. kenmerken van het project, 2. locatie van het project en 3. soort en kenmerken van de potentiële effecten. Ten slotte bevat hoofdstuk 5 de conclusie van de m.e.r.-beoordeling.

2 Regelgeving milieueffectrapportage

De m.e.r.-(beoordelings)plicht is vast te stellen op grond van het Besluit m.e.r. Eenvoudig gezegd geldt hiervoor dat als het voornemen als activiteit voorkomt in de bijlagen C of D bij dit besluit, én als het voornemen wordt mogelijk gemaakt met een bij die activiteiten genoemd plan of besluit, er een m.e.r.-(beoordelings)plicht kan ontstaan. Of dat dan ook zo is, hangt af van de omvang van het voornemen. Deze moet dan getoetst worden aan in de bijlage genoemde drempelwaarden. Omdat het Besluit m.e.r. een limitatieve lijst van activiteiten bevat, wordt deze toets op de m.e.r.-(beoordelings)plicht ook wel het *gesloten spoor* genoemd.

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen een 1) m.e.r.-plicht en 2) een m.e.r.-beoordelingsplicht. In het eerste geval moet een volledige procedure worden doorlopen, uitmondend in een MER (milieueffectrapport). In het tweede geval is het bevoegde gezag verplicht te *beoordelen* of vanwege mogelijke belangrijke negatieve effecten op het milieu een MER noodzakelijk is. Voor deze beoordeling moet worden aangesloten bij de criteria uit bijlage III van de Europese richtlijn¹. Die beoordeling wordt vastgelegd in een Beoordelingsbesluit. Wanneer sprake is van een m.e.r.-plicht en wanneer van een m.e.r.-beoordelingsplicht is in hoofdzaak afhankelijk het type activiteit en de omvang.

Het woningbouwplan voor Havezate Es wordt gezien als een stedelijk ontwikkelingsproject zoals bedoeld in categorie D11.2 van bijlage D van het Besluit m.e.r. (zie tabel 2-1).

Tabel 2-1 Uitsnede bijlage D van het Besluit m.e.r.

Activiteit	Gevallen	Plannen	Besluiten
D11.2: De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. een oppervlakte van 100 hectare of meer, 2°. een aaneengesloten gebied en 2000 of meer woningen omvat, of 3°. een bedrijfsploeroppervlakte van 200.000 m ² of meer.	De structuurplan, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.

Omdat in het plan Havezate Es woningen worden gerealiseerd en omdat de ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt met een bestemmingsplan zoals bedoeld in kolom 4 (besluiten) van tabel 2-1, moet een m.e.r.-beoordeling worden gedaan.²

¹ Op hoofdlijnen betreft dit de kenmerken van het project, de kenmerken van de plaats van het project, en de kenmerken van de mogelijke effecten. (2011/92/EU)

² Sinds 2011, toen het Besluit milieueffectrapportage werd gemoderniseerd en gerepareerd in lijn met Europese regelgeving, zijn de drempelwaarden zoals opgenomen in kolom 2 van bijlage D van het Besluit milieueffectrapportage niet meer doorslaggevend voor de verplichting of een m.e.r.-beoordeling moet worden uitgevoerd.

3 Het voornemen

3.1 Ligging van het plangebied

In figuur 1-1 is ligging van de woningbouwlocatie Marslanden II met daarin de deellocaties weergegeven. Havezate Es ligt aan de noordzijde. In onderstaande afbeelding is het plangebied van Havezate Es weergegeven.

Het plangebied is circa 10 hectare groot ligt ten zuiden van de Havezateweg; een kleine, maar voor het landelijke gebied belangrijke, weg waaraan het buurtschap Collendoorn is gevestigd. Aan de noordkant van de weg ligt een gebied waarin een mogelijke toekomstige uitbreiding wordt voorzien; deze maakt geen onderdeel uit van het nu op te stellen bestemmingsplan voor Havezate Es of andere besluitvorming. Deze mogelijke uitbreiding is destijds ook niet onderzocht in de plan-m.e.r. voor de structuurplan Marslanden II.

Figuur 3-1 plangebied Havezate Es

Beschrijving Marslanden II

Zoals genoemd in de inleiding is Havezate Es onderdeel van het woningbouwproject Marslanden II, waartoe ook Marshoogte en De Cirkel behoren. Voor deelontwikkeling Marshoogte wordt de grond binnenkort bouwrijp gemaakt, de bouw van De Cirkel is inmiddels aangevangen.

De ontwikkeling van Marslanden fase II (130 hectare) betreft de realisatie van ca. 2200 woningen met bijbehorende infrastructuur en voorzieningen op bestaande agrarische grond.

De belangrijkste ontsluitingswegen zijn de N34, de N343, Eugenboersdijk en de Havezateweg.

3.2 Huidig gebruik

Het plangebied is in gebruik als agrarisch gebied en over het gebied zijn een aantal erven verspreid gelegen. Grenzend aan het plangebied is een aantal veehouderijen gelegen.

De belangrijkste weg door het gebied is de Havezateweg. Daarnaast lopen er nog een drietal erfontsluitingswegen door het gebied. Een belangrijk landschappelijk (geografisch) element in het plangebied is de Es. Een verhoging in het landschap welke het gebied kenmerkt.

3.3 Voorgenomen activiteit: het bestemmingsplan Havezate Es

In het plangebied Havezate Es worden maximaal 100 woningen gerealiseerd op een oppervlakte van ongeveer 10 hectare. Waarvan 20 à 30 in de eerste fase. Zie figuur 3-2 voor het stedenbouwkundig plan en figuur 3-3 voor de fasering van de realisatie. Deze sluiten aan bij het luxe segment en zullen bijdragen een kwalitatief aanbod wat het woningaanbod van Hardenberg zal verbreden en versterken. De kavelgroottes, voor uitsluitend vrijstaande woningen, zitten in het luxe segment en variëren van 600 m² tot enkele superkavels van 2000 m². Volgens de huidige prognoses zal het plan in circa 8 tot 10 jaar zijn gerealiseerd.

Zoals gezegd maakt de ruimtereservering aan de noordkant van de Havezateweg voor de mogelijke toekomstige uitbreiding van het totale woningbouwplan met circa 8 woningen geen deel uit van het bestemmingsplan en de huidige besluitvorming.

Figuur 3-2 Stedenbouwkundig plan Havezate Es

Figuur 3-3 Fasering realisatie Havezate Es

4 Kenmerken van de potentiële effecten van Havezate Es

In dit deel worden de potentiële effecten van alle milieueffecten geanalyseerd. Input voor deze analyse zijn de uitgevoerde onderzoeken voor het bestemmingsplan. Onderzoeken zijn uitgevoerd voor de volgende thema's: geluid, archeologie, bodem, flora, fauna, luchtkwaliteit en stikstof. Welk effect de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze themas is in dit hoofdstuk uitgelicht.

4.1 Cumulatie

Zoals eerder beschreven is Havezate Es (max. 100 woningen) één van de deellocaties van Marslanden II. In de andere locaties, Marshoogte en de Cirkel worden maximaal 400 woningen gebouwd. Exclusief de deelontwikkelingen Havezate Es, Marshoogte en de Cirkel zijn in het kader van Marslanden II op termijn in het tussenliggende gebied nog 1700 woningen voorzien.

In deze m.e.r.-beoordeling wordt ook beoordeeld of er belangrijke negatieve milieugevolgen te verwachten zijn van het voornemen in cumulatie met de andere ontwikkelingen. Omdat er naast Marslanden II geen andere relevante ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied te verwachten zijn, wordt voor de cumulatieve effectbeschouwing gebruik gemaakt van het eerder opgestelde plan-MER (2008). Hierin zijn de effecten van alle woningbouw van Marslanden II, exclusief de mogelijke uitbreiding ten noorden van de Havezateweg, beschouwd. Weliswaar is er sindsdien op verschillende punten nieuwe regelgeving ingevoerd, maar de in dat plan-MER beschreven milieu-informatie is nog actueel; in de tussentijd zijn er geen relevante wijzigingen in het plan Marslanden II doorgevoerd en hebben geen relevante autonome ontwikkelingen plaatsgevonden in de omgeving die tot andere inzichten kunnen leiden.

Daarnaast wordt een doorkijk gegeven van de situatie die mogelijk in de toekomst ontstaat als ook de reservering ten noorden van de Havezateweg benut wordt voor woningbouw (ca. 8 woningen). De effecten van deze woningen worden niet op zichzelf, maar alleen in cumulatie met andere effecten beschouwd.

4.2 Verkeer

Veranderingen in de verkeersintensiteiten als gevolg van het plan en autonome ontwikkelingen zijn bepaald voor het akoestisch onderzoek³. Op basis hiervan kan ook globaal iets worden gezegd over de verkeerseffecten en bereikbaarheid. Onderstaande tabel geeft voor de Havezateweg, de Collendoornerdijk en de Eugenboersdijk de te verwachten verkeersintensiteiten en veranderingen weer.

Tabel 3-1 Verkeersintensiteiten (aantallen motorvoertuigen) en veranderingen daarin

Omschrijving	Havezateweg	Collendoornerdijk	Eugenboersdijk
• Etmaalintensiteit weekdag 2019 excl. ontwikkeling;	1883	836	1938
• Etmaalintensiteit weekdag 2020 excl. ontwikkeling;	1902	844	1957
• Etmaalintensiteit weekdag 2030 excl. ontwikkeling;	2080	923	2140
• Ontwikkeling (wegvak richt. N34/Hardenberg);	520	173	520
• Etmaalintensiteit weekdag 2030 incl. ontwikkeling;	2600	1096	2660
• Toename intensiteit van 2019 tot 2030 in %;	38%	31%	37%
• Toename door Havezate Es t.o.v. 2030 excl. ontwikkeling.	25%	19%	24%

³ Akoestisch onderzoek Havezate Es te Hardenberg, *Buijvoets Bouw- en Geluidadvisering*, april 2020.

De verkeersintensiteiten kunnen zonder enkele moeite via de Havezateweg, Collendoornerdijk en Eugenboersdijk afgewikkeld worden naar de N343 en N34. In het plan-MER Marslanden II is opgenomen dat bij de aansluiting van de N343 op de N34 in de spits wachtrijen kunnen ontstaan en dat het verkeer dat Havezate Es via de Collendoornerdijk het gebied verlaat deze wachtrijen waarschijnlijk licht versterkt. Inmiddels zijn er echter verkeerskundige maatregelen getroffen, onder andere het aanleggen van een onderdoorgang, waarmee de verkeerskundige situatie fors verbeterd is en wachtrijen niet langer te verwachten zijn.

Op het aspect verkeer zijn geen belangrijke nadelige effecten te verwachten; noch van Havezate Es, noch van Havezate Es in cumulatie met andere geplande ontwikkelingen. Het extra aantal ritten als gevolg van de mogelijke toekomstige uitbreiding wordt ook volledig opgenomen in de totale heersende verkeersaantallen, waardoor ook hiervan geen nadelig verkeerseffect verwacht hoeft te worden.

4.3 Geluid

Voor het bestemmingsplan is een akoestisch onderzoek opgesteld³. Daarin is onderzocht of bij de voorgenomen nieuwbouw van Havezate Es sprake is van een acceptabele geluidbelasting ten gevolge van het (totale) verkeer over de Havezateweg, de Collendoornerdijk en de Eugenboersdijk. Volgens de Wet geluidhinder moet dan worden getoetst of de gevelbelasting niet hoger is dan 48 dB (voorkeurswaarde conform de Wet geluidhinder); daar beneden is sowieso sprake van een goed (geluids)leefklimaat.

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat bij de nieuwbouw aan de Collendoornerdijk en de Eugenboersdijk voldaan wordt aan de voorkeurswaarde. Wat betreft de Havezateweg is geconstateerd dat de 48 dB geluidcontour op 31 tot 33 meter uit de weg ligt. Het stedenbouwkundig plan gaat uit van woningen op kortere afstand van de weg waarmee de voorkeursgrenswaarde overschreden wordt. De maximaal toelaatbare hogere grenswaarde van 63 dB wordt niet overschreden. Afwijken van de voorkeursgrenswaarde tot de maximaal toegestane grenswaarde kan alleen indien maatregelen voor een lagere geluidbelasting overwegende bezwaren ontmoeten van financiële, stedenbouwkundige, verkeerskundige of landschappelijke aard. Voor de betreffende woningen wordt een hogere grenswaarde verleend van maximaal 53 dB.

Tevens is in het onderzoek bepaald of de toename van de geluidsbelasting als gevolg van het extra verkeer door het plan op de bestaande woningen als aanvaardbaar kan worden beschouwd. Zoals uit de bovenstaande paragraaf 'verkeer' blijkt, bedragen de toenames van verkeersintensiteiten over de Havezateweg, de Collendoornerdijk en de Eugenboersdijk in de orde grootte van 20 tot 25% van het autonome verkeer. Omdat een toename van meer dan 30% verkeer pas tot een *hoorbaar* effect leidt (1dB), is enig hoorbaar effect van het extra verkeer op bestaande bebouwing uitgesloten. Op verder weg gelegen wegen zal het effect nog minder zijn.

Ook blijkt uit de vorige paragraaf dat de gecumuleerde verkeerstoename door autonome ontwikkelingen (hoofdzakelijk overige plandelen van Marslanden II) én Havezate Es in de orde grootte ligt van 35% van de huidige verkeersintensiteiten. Daarmee is sprake van een geluidstoename van maximaal 1,4 dB. Er geldt hiervoor geen wettelijk kader waaraan getoetst dient te worden. Wel wordt een dergelijke toename bij reconstructie-onderzoeken⁴ in het kader van de Wet geluidhinder zondermeer als toelaatbaar geacht.

⁴ *Fysieke wijzigingen aan bestaande wegen kunnen invloed hebben op het akoestische klimaat van bestaande geluidsgevoelige bestemmingen en worden daarom getoetst aan de Wet geluidhinder afdeling 4 "Reconstructies". Bij Havezate Es gaat het niet om een fysieke wijziging aan de weg, maar om een hogere verkeersintensiteit. In het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij bestaande woningen kan dit als "reconstructie van een weg" worden getoetst.*

Op grond van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het effect van zowel Havezate Es alleen, als van Havezate Es (incl. eventuele toekomstige uitbreiding) in cumulatie met overige plandelen van Marslanden II zeer beperkt kan worden beschouwd.

4.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Het plangebied ligt in het dal van de Vecht. Het Vechtdal kan worden gekenschetst als een kleinschalig kamponginnigs- en esdorpenlandschap. De kenmerkende structuur van het Vechtdal wordt gevormd door de rivier de Vecht, die de ruggengraat vormt van het landschap. In de directe omgeving van de rivier komen rivierduinen en dekzandruggen en lage gronden (marslanden) voor. De lagere delen zijn veelal in gebruik als hooilanden. Wanneer het hoogwater is, overstromen delen van deze vlakten. Deze vlakten bestaan grotendeels uit voormalige rivierarmen (meanders) van de Vecht. De marslanden maken deel uit van het maten- en flierenlandschap. De aanwezige hoogteverschillen vormden de basis van het cultuurlandschap, ontstaan door de werking van de wind en de Vecht. De ontwikkeling van Havezate Es (al dan niet met toekomstige uitbreiding) en Marslanden II betekent dat het historisch en natuurlijk gegroeide landschap wordt aangetast. Zorgvuldige inpassing van het plan in de landschappelijke structuur is noodzakelijk om het waardevolle gebied beleefbaar te houden.

In (de directe omgeving van) het plangebied komen voorts diverse cultuurhistorisch waardevolle elementen voor, maar in het plangebied (en de locatie voor een mogelijke toekomstige uitbreiding) bevinden zich geen rijks- danwel gemeentelijke monumenten. Voor het overige zijn er binnen het plangebied (en de locatie voor een mogelijke toekomstige uitbreiding) geen beschermde cultuurhistorische waarden aanwezig die een belemmering vormen voor de uitvoerbaarheid van het plan.

Er is archeologisch veld- en bureauonderzoek uitgevoerd naar de mogelijk aanwezige archeologische waarden de Havezate Es.⁵ Daaruit blijkt dat een groot deel van het plangebied is geregistreerd als archeologisch monumententerrein van hoge waarde. Ook is in verschillende delen van het plangebied en ten noorden van de Havezateweg sprake van een zeer hoge archeologische verwachting, en zijn in delen ook vindplaatsen aangetoond. Voor delen van het gebied is verwachtingskaart gespecificeerd waaruit is af te leiden voor welke gronden in het kader van het bestemmingsplan of en welk type aanvullend onderzoek nog is vereist.

De te realiseren ruimtelijke ontwikkeling zal zo goed als zeker een effect hebben op de archeologische waarden van het gebied. In het bestemmingsplan dienen de gebieden met een archeologische (verwachtings)waarde te worden beschermd met een archeologische dubbelbestemming in het bestemmingsplan. Daarmee kan het noodzakelijke vervolgonderzoek worden geborgd om eventuele vindplaatsen ex situ te behouden.

Kortom, de ontwikkeling Havezate Es zowel afzonderlijk als in cumulatie met geheel Marslanden II en de noordelijke uitbreidingsmogelijkheid leiden tot aantasting van het cultuurhistorische landschap en zeer waarschijnlijk tot aantasting van archeologische (verwachtings)waarden.

4.5 Bodemkwaliteit

Voor de ontwikkeling van Havezate Es is een bodemkundig vooronderzoek uitgevoerd.⁶ Hieruit blijkt dat het plangebied uit agrarische gronden bestaat en welke effecten de agrarische activiteiten hebben gehad

⁵ Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek – verkennende fase; Plangebied Marslanden II, Havezate Es te Collendoorn, gemeente Hardenberg (Ov.) Laagland Archeologie, rapport 25, september 2016

⁶ Rapport Vooronderzoek conform NEN 5725, Havezate Es - Collendoorn (Kruse Milieu b.v., mei 2018)

op de bodem. Er is een inventarisatie gemaakt van zones en objecten die verontreinigend kunnen zijn en verder onderzocht moeten worden. Voor de ontwikkeling van woningbouw geldt dat de bodemkwaliteit geschikt moet zijn. Aanwezige verontreinigingen waardoor de grond niet aan die kwaliteit voldoet moeten worden gesaneerd. Per saldo kan de ontwikkeling daarom een positief effect hebben op de bodemkwaliteit.

Dit geldt voor Havezate Es, voor Marslanden II en ook de mogelijke uitbreidingslocatie ten noorden van de Havezateweg (gezamenlijk).

4.6 Water

Het plangebied van Havezate Es en Marslanden II is nu (grotendeels) nog onverhard waar hemelwater in kan infiltreren. Met de ontwikkeling van de woonwijken zal het verhard oppervlak toenemen waardoor een alternatieve berging van het hemelwater gerealiseerd moet worden. In het kader van het bestemmingsplan is een waterparagraaf⁷ opgesteld waarin voor Havezate Es is geconstateerd dat de toename van verhard oppervlak circa 40.600 m² bedraagt. Op basis van de bergingseis van Waterschap Vechtstromen van 55 mm per toename verhard oppervlak is er dan een waterbergingsopgave van circa 2.235 m³ water. De waterbergingsopgave wordt opgelost door het toepassen van bovengrondse waterbergingen zoals wadi's en infiltratiegreppels. De ruime en groene inrichting biedt hiervoor voldoende mogelijkheden in het plangebied.

Voorts wordt er grondwaterneutraal gebouwd om grondwateroverlast in de toekomst te voorkomen en bevindt het plangebied zich niet in een grondwaterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied. Tot slot bieden de beoogde inrichting van de hemelwaterafvoer en de type waterbergingen voldoende mogelijkheid om effecten op oppervlaktewatersysteem te voorkomen.

Per saldo worden daarmee mogelijke negatieve effect op de waterhuishouding in het plangebied voorkomen.

4.7 Natuur

Gebiedsbescherming

Het plangebied Havezate Es ligt niet in of direct naast gronden die tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) behoren. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het NNN.

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. Buiten de directe omgeving van het plangebied kan alleen een effect optreden door stikstofdepositie als gevolg van de verbranding van gas, benzine en/of diesel door huizen (warmte) en verkeer. Het dichtstbijzijnde gebied is het 'Vecht en Beneden-Reggegebied'. Dit gebied ligt op circa acht kilometer van het plangebied. Op wat grotere afstand liggen o.a. de Natura 2000-gebieden Engbertsdijkvenen en Itterbeckerheide (D).

Van de ontwikkeling Havezate Es zijn de grootst mogelijke emissies en deposities in het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied bepaald. De grootst mogelijke depositietoename bedraagt 0,00 mol N/ha/jr.⁸ Daarmee zijn significante effecten uitgesloten.

⁷ Memo Waterparagraaf BP Hardenberg Havezate Es (Aveco de Bondt, juni 2020)

⁸ Aeriusberekening Havezate Es, Hardenberg (BJZ, mei 2020)

Gezien de grote afstand tot de Natura 2000-gebieden valt te verwachten dat ook de gecumuleerde depositietoename van geheel Marslanden II (incl. Havezate Es en mogelijke toekomstige uitbreiding) in dezelfde orde van grootte ligt en valt te verwachten dat daarmee daarvan ook geen significante effecten optreden.

Soorten bescherming

Voor de ontwikkeling van Marslanden II is een natuurwaardenonderzoek verricht naar mogelijke effecten op beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming.⁹ Daaruit blijkt dat in het noordelijke deel van het gebied waartoe Havezate Es behoort, vleermuizen vaste rustplaatsen bezetten en een steenuil en een bosuil een rust- en voortplantingsplaats bezet. Als gevolg van de ontwikkeling van het voornemen zullen deze worden gesloopt. Hiervoor zal een ontheffing moeten worden aangevraagd. Mits voldoende en de juiste mitigerende maatregelen genomen en geborgd worden, lijkt het verkrijgen van die ontheffing mogelijk. Ook zijn bezette nesten van in het gebied voorkomende vogels beschermd. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen, waardoor het beschadigen of vernielen van deze bezette vogelnesten moet worden voorkomen.

Voor overige aanwezige soorten geldt of een vrijstelling voor de verbodsbepalingen 'doden-verwonden en het verstoren-vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen', of treden geen negatieve effecten op.

Met het treffen van de juiste maatregelen en het intact laten van bezette vogelnesten zijn belangrijke nadelige effecten door de ontwikkeling van Havezate Es (inclusief mogelijke toekomstige uitbreiding) op beschermde soorten te voorkomen.

Cumulatie van effecten op beschermde soorten die zich bevinden in het overige deel van Marslanden II is niet aan de orde; een effect treedt lokaal op.

4.8 Luchtkwaliteit

Voor Havezate Es (inclusief mogelijke uitbreiding) is het mogelijke effect op de luchtkwaliteit bepaald.¹⁰ In het uitgevoerde luchtkwaliteitsonderzoek is toegelicht dat Havezate Es in niet betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit. De "Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)" wijst conform voorschrift 3A.2 woningbouwlocaties aan als "niet in betekenende mate". Indien het plan niet meer dan 1.500 nieuwe woningen omvat in geval van één ontsluitingsweg, dan wel niet meer dan 3.000 nieuwe woningen omvat, in geval van twee ontsluitingswegen, is een dergelijk plan aan te duiden als "niet in betekenende mate".

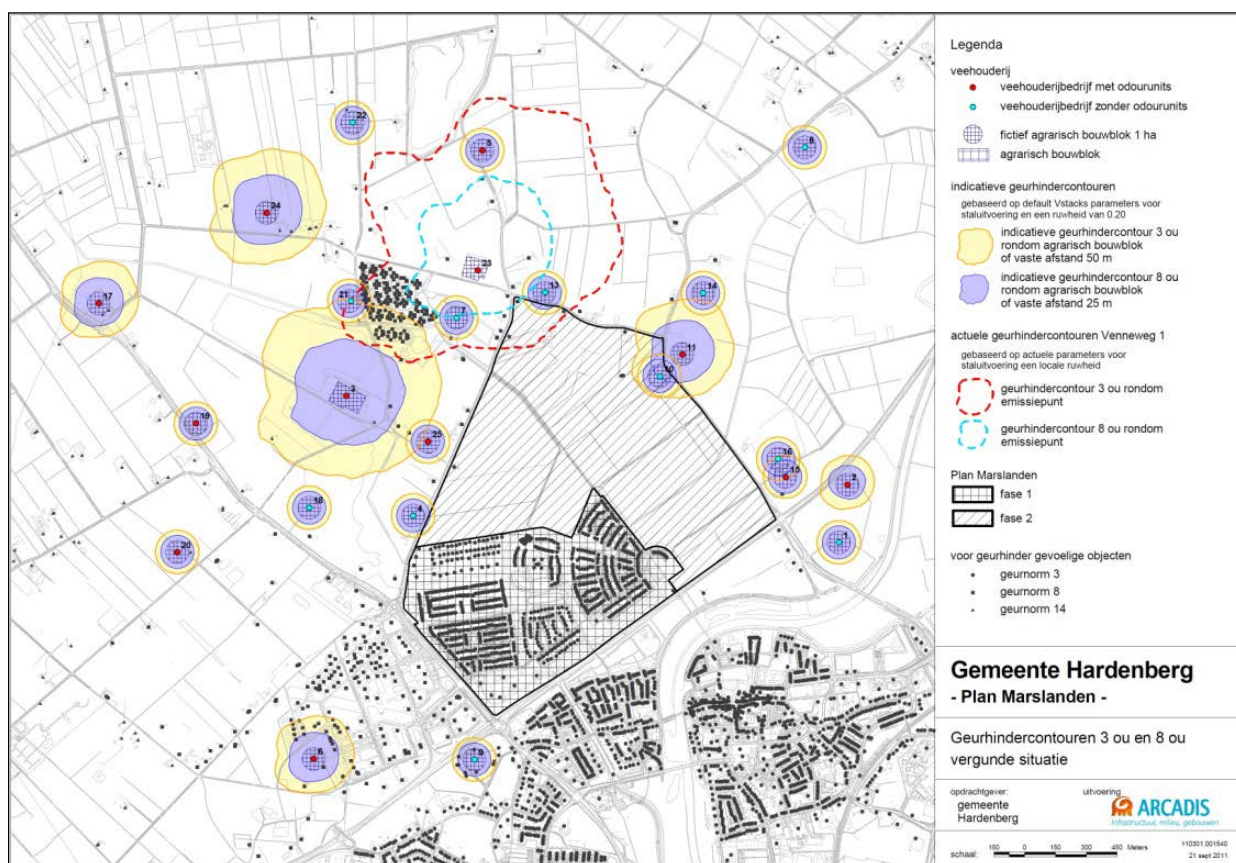
Havezate Es en de rest van Marslanden II omvatten gezamenlijk ca. 2200 woningen die *grotendeels* via de Eugenboersdijk ontsloten worden. Het is daarmee de vraag of de gezamenlijk bijdrage ook als 'in niet betekenende mate' gezien kan worden. Mogelijk ligt deze licht boven die norm. Tegelijkertijd kan op basis van de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland (Kaart NSL) worden bepaald dat concentraties ruim beneden de wettelijk grenswaarden en advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie liggen, en de luchtkwaliteit ruimschoots voldoende is: ten hoogste 11,59 µg/m³ stikstofdioxide (NO₂), 15,76 µg/m³ fijn stof (PM₁₀) en 9,03 µg/m³ fijn stof (PM_{2,5}) (achtergrondconcentratie in 2017). Daarmee zijn ook belangrijke nadelige gecumuleerde effecten uit te sluiten.

⁹ Natuurwaardenonderzoek Marslanden in het kader van de Wet natuurbescherming, Natuurbank Overijssel, 2017. En een aanvulling daarop voor de percelen Havezateweg 3/ Collendoornerdijk 3. En de Quickscan natuurwaardenonderzoek Havezateweg 5a Collendoorn in het kader van de Wet natuurbescherming, Natuurbank Overijssel, april 2020.

¹⁰ Notitie WND548-0001-NIBM-v1: Luchtkwaliteitsonderzoek Havezate Es te Hardenberg, Windmill Milieu Management Advies, 2018

4.9 Geur en endotoxines

De geplande ontwikkeling heeft geen gevolgen voor geurhinder, woningen zijn geen bron van geurhinder. Wel bevinden zich in de omgeving van het plangebied diverse intensieve veehouderijen. Deze veehouderijen brengen ook een zekere geuremissie met zich mee. Het beleidskader voor het aspect geur in relatie tot veehouderijen wordt gevormd door de Wet geurhinder en veehouderij en de gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij van de gemeente Hardenberg. Figuur 4-1 toont de geurhindercontouren van bedrijven in de omgeving van het plangebied¹¹.

Figuur 4-1 Geurhindercontouren rond veehouderijen

Uit de figuur blijkt dat de geurhindercontouren deels overlappen met het plangebied van Havezate Es. Met de invulling van het plan voor Havezate Es wordt rekening gehouden met de aanwezige geurhindercontouren, door geen geurgevoelige objecten te plannen binnen de contouren. Een belangrijk nadelig milieueffect is hiermee uitgesloten. Er zijn geen andere geur emitterende ontwikkelingen waardoor cumulatie kan optreden.

Veehouderijen kunnen bijdragen aan de verspreiding van endotoxine en andere bio-aerosolen¹². De afstand waarover deze verspreiding kan plaatsvinden is sterk afhankelijk van de omvang van de

¹¹ Actualisatie geurhindercontouren plangebied Marslanden Hardenberg Augustus 2011, Arcadis, 27 september 2011

¹² Bio-aerosolen kunnen omschreven worden als in de lucht zwevende deeltjes (fijn stof of kleine druppeltjes) die micro-organismen, waaronder ziektekiemen, bevatten. (A. Winkel en I.M. Wouters (eindredactie), T.J. Hagenars, D.J.J. Heederik, N.W.M. Ogink, I. Vermeij, Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen: verkenning van opties, kosten en effecten op de gezondheidslast van omwonenden, Livestock Research Rapport 949, 2016.)

veehouderijen. Uit onderzoek van Livestock Research¹³ blijkt dat de geurcontour groter is dan de contour waarbinnen effecten van endotoxine verwacht kunnen worden. Aangezien de geurcontouren maar deels overlappen met het plangebied en de toekomstige woonbebouwing erbuiten gepland wordt, zijn effecten door endotoxinen niet te verwachten.

4.10 Externe Veiligheid

In de nabijheid van het plangebied bevinden zich twee mogelijke risicobronnen, te weten Ponypark City en de N34. Ponypark City aan de Doozemansteeg is een vakantiepark. Binnen deze inrichting bevindt zich een opslagtank voor 1000 chloorbleekloog en 200 liter zwavelzuur. Voor deze opslagtank geldt een risicoafstand van 60 meter. Het plangebied bevindt zich buiten deze risicocontour. Over de N34 vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats. Uit onderzoek is gebleken dat er geen 10^{-6} -risicocontour¹⁴ langs de N34 ligt. Het groepsrisico neemt door de ontwikkeling met Marslanden II in geringe mate toe, maar blijft een factor 100 kleiner dan de oriëntatiewaarde¹⁵ [AVIV, 2016]. Omdat de ontwikkeling van Havezate Es (en de mogelijke uitbreiding ten noorden van de Havezateweg) op grote afstand van de N34 ligt, is de toename van het groepsrisico verwaarloosbaar. Omdat er geen nieuwe risicobronnen worden toegevoegd aan het gebied, treedt geen cumulatie van risico's op.

¹³ J.J. Erbrink, D.J.J. Heederik, N.W.M. Ogink, A. Winkel, I.M. Wouters, *Emissies van endotoxinen uit de veehouderij: emissiemetingen en verspreidingsmodellering*, Livestock Research Rapport 959, 2016

¹⁴ Dit is een risicocontour waarbinnen geen kwetsbare objecten (zoals woningen) zijn toegestaan vanwege de kans per jaar dat een persoon die permanent en onbeschermd zou verblijven in de directe omgeving van een risicobron, overlijdt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen.

¹⁵ Het groepsrisico geeft aan wat de kans is op een ramp met een bepaald aantal dodelijke slachtoffers in de omgeving van een risicobron. Hierbij speelt het aantal aanwezige mensen nabij een eventueel ongeval (het invloedsgebied van de risicobron) dus een grote rol. Bij het bepalen van het groepsrisico wordt er getoetst aan de oriëntatiewaarde. Dit is geen harde norm, maar geldt als richtwaarde.

5 Inschatting noodzaak volledige m.e.r.-procedure

In voorgaande paragrafen zijn mogelijke milieugevolgen beschouwd om te bepalen of als gevolg van de planontwikkeling Havezate Es alleen, of in cumulatie met andere deelontwikkelingen van Marslanden II en de mogelijke toekomstige uitbreiding ten noorden van de Havezateweg belangrijke nadelige milieugevolgen optreden. Deze beschouwing geeft het bevoegde gezag, de gemeente Hardenberg, de nodige informatie waarmee zij een afweging kan maken of zij het opstellen van een milieueffectrapport (MER) noodzakelijk acht.

Onderstaand een overzicht van voor deze afweging relevante effecten en een beschouwing van hoe dit kan meewegen in de noodzaak van het opstellen van een MER.

Te overwegen effecten:

- Landschap: als gevolg van het voornemen worden landschappelijke kwaliteiten aangetast. Deze kwaliteiten zijn waardevol maar hebben geen wettelijk of beleidsmatig beschermde status. Tevens kan in het stedenbouwkundige ontwerp van het plan getracht worden de kwaliteiten te integreren, zodat de beleving van de kwaliteiten zoveel mogelijk behouden blijft.
- Archeologie: als gevolg van het voornemen kunnen archeologische waarden/ monumenten worden aangetast. De gebieden met een archeologische (verwachtings)waarde moeten worden beschermd door een archeologische dubbelbestemming op te nemen in het bestemmingsplan waaraan een onderzoeksverplichting gekoppeld is. Daarmee kan worden voorkomen dat eventuele waarden definitief verloren gaan.
- Natuur: als gevolg van het voornemen kunnen beschermde soorten negatieve effecten ondervinden. Hiervoor moeten (en kunnen) maatregelen genomen om belangrijke negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren/ voorkomen. Deze maatregelen zullen waar nodig in het bestemmingsplan moeten worden geborgd. Daarmee is het voortbestaan van de betreffende soorten zeker gesteld.

Gezien het bovenstaande kan worden besloten geen verdere m.e.r.-procedure te doorlopen en geen MER op te stellen.